

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Коломийський навчально-науковий інститут

Кафедра педагогіки і психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика навчання освітньої галузі «Громадянська та історична»

Освітня програма «Початкова освіта»

Перший (бакалаврський) освітній рівень

Спеціальність 013 «Початкова освіта»

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 7 від 25 січня 2024 р.

м. Коломия – 2024

ЗМІСТ

- Загальна інформація
- Анотація до курсу
- Мета та цілі курсу
- Результати навчання (компетентності)
- Організація навчання курсу
- Система оцінювання курсу
- Політика курсу
- Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Методика навчання освітньої галузі «Громадянська та історична»
Викладач (-і)	Марчук Микола Васильович
Контактний телефон викладача	0955077102
E-mail викладача	
Формат дисципліни	Денна, заочна форма/ дистанційне навчання
Обсяг дисципліни	
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=63&id_cou=6615
Консультації	Консультації до самостійної роботи студентів проводиться на практичних заняттях (тривалість – не фіксована, залежить від потреб студента проводиться у межах робочого часу викладача.
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна «Методика навчання освітньої галузі «Суспільствознавство»» вивчається студентами спеціальності «Початкова освіта» на третьому курсі у п'ятому семестрі і присвячена осмисленню ними основних положень методики викладання предмету «Я у світі» у початкових класах. Інтегровані вимоги до знань і умінь з навчальної дисципліни у курсі «Я у світі» інтегрується психолого-педагогічний зміст, на основі якого побудовано методичну систему управління цілісним процесом навчання, та власне зміст суспільствознавства як освітньої галузі, повинна забезпечити формування загальної наукової цілісної картини світу, місця в ньому людини у молодших школярів. Розкрити роль освітньої галузі «Суспільствознавство» у сфері культури: емоційно-ціннісного ставлення до навколишнього світу та зв'язок з довкіллям.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета – на основі отриманих даних з суспільствознавчих дисциплін озброїти майбутнього спеціаліста знаннями та вміннями формування в молодших школярів суспільствознавчих уявлень і понять з використанням різних методів та форм організації навчального процесу враховуючи розробки відомих педагогів та методистів.</p> <p>Завдання</p> <ul style="list-style-type: none"> • ознайомити студентів з науковими джерелами, до яких можна звернутись для постійного	

вдосконалення професії;

- навчити основам знань з педагогічної майстерності;
- озброїти студентів знаннями завдань, змісту, методів і форм роботи із ознайомлення дітей із правилами поведінки в громадських місцях;
- підготувати студентів до науково-обґрунтованого проведення уроків «Я і Україна. Громадянська освіта» в початковій школі.

4. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові)

СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, Громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

Результати навчання

РН-06 Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

РН-07 Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

РН-09 Здатність до моделювання процесу навчання учнів початкової школи певного предмету: розробляти проекти уроків та їхні фрагменти, методика роботи над окремими видами завдань, створювати методика підготовчої роботи, ознайомлення та формування уявлень і понять, вмій та навичок з метою опанування учнями певних елементів змісту програми.

РН10 Використовувати в освітній практиці різні прийоми формувального, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти,

прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.
PH12 Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
5	013 Початкова	3	нормативний

освіта				
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Термін виконання
Тема 1. Предмет і завдання освітньої галузі Людина і світ з методикою викладання. Етапи формування освітньої галузі «Людина і світ з методикою викладання», наступність у наукових розробках вчених – методистів. Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. Підготовка до проведення та захисту практичних робіт.	Лекція, практич не заняття, самості йна робота	№ 1, 2, 3 із списку рекомендованої літератури;	Підготовка конспекту семінарськог о заняття; 2 год.	Упродовж семестру, згідно з розкладом занять, екзамен.
Тема 2. Формування та розвиток уявлень та понять з курсу «Я і Україна» в початковій	Лекція, практич не заняття, Самості йна робота	№ 1, 2, 3 із списку рекомендованої літератури;	Підготовка конспекту семінарськог о заняття; 2 год. Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу.	Упродовж семестру, згідно з розкладом занять, екзамен.

<p>школі. Погляди вчених на формування уявлень та понять природничого та суспільствознавчого змісту в початковій школі. Суспільствознавчі уявлення та поняття найбільш притаманні для українського менталітету.</p>		Підготовка до проведення та захисту практичних робіт.	
--	--	---	--

<p>Тема 3. Форми організації навчання курсу «Я і Україна. Громадянська освіта» в початковій школі Структура та типи уроків Я і Україна(громадянська освіта). Підготовка фрагментів уроків для 1-2 класів за програмою « Я і Україна».Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. Підготовка до проведення та робіт.</p>	Лекція, практичне заняття, Самостійна робота	№ 1, 2, 3 із списку рекомендованої літератури	Підготовка конспекту семінарського заняття; 2 год.	Упродовж семестру, згідно з розкладом занять, екзамен.
<p>Тема 4. Чому і як виникають спільноти / громади? Поняття "громада" та "спільнота". Різні спільноти людей та причини їх утворення в різних у різних країнах. Як людина впливає на різні спільноти і державу своєю діяльністю?</p>	Лекція, практичне заняття, Самостійна робота	№ 1, 2, 3 із списку рекомендованої літератури	Підготовка конспекту семінарського заняття; 2 год.	Упродовж семестру, згідно з розкладом занять, екзамен.

<p>Тема 5. Як виникають правила? Як виникають і змінюються звичаї, правила і закони в суспільстві. Дотримання правил і законів в суспільстві. Права людини. Створення законів у наш час.</p>	<p>Лекція, практичне заняття, Самостійна робота</p>	<p>№ 1, 2, 3 із списку рекомендованої літератури</p>	<p>Підготовка конспекту семінарського заняття; 2 год.</p>	<p>Упродовж семестру, згідно з розкладом занять, екзамен.</p>
<p>Тема 6. Влада і суспільство. Що таке влада. «Влада» Самоврядування. Рівність і гідність як основа взаємовідносин в суспільстві. Поняття "влади" і як вона впливає на прийняття рішень. Зміст поняття "влада народу". Захист гідності та рівності владою. Як ти можеш долучитися до ухвалення рішень в родині, школі, громаді, країні.</p>	<p>Лекція, практичне заняття, Самостійна робота</p>	<p>№ 1, 2, 3 із списку рекомендованої літератури</p>	<p>Підготовка конспекту семінарського заняття; 2 год.</p>	<p>Упродовж семестру, згідно з розкладом занять, екзамен.</p>

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Поточний контроль здійснюється на основі результатів виконання самостійних видів навчальної діяльності, зокрема опрацювання наукової та навчально-методичної літератури, підготовки рефератів, розроблення навчальних проектів, складання конспектів уроків. Підсумковою формою контролю є залік. Загальна максимальна оцінка з навчальної дисципліни становить 100 балів, з яких 50 балів відводиться за підсумкову роботу, 40 балів – за результати поточного оцінювання, 10 балів – контроль самостійної роботи. Здобувачі вищої освіти мають можливість отримати додаткові бали за результати неформальної освіти, що зараховуються як результати навчання з окремих тем дисципліни, але не більше 10 балів, відповідно до Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.</p>
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Виконання письмових завдань у межах вивчення навчальної дисципліни є обов'язковою складовою освітнього процесу для всіх здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.</p>

Семінарські заняття	На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами реферати, їх виступи, активність в дискусії, вміння формулювати та відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові оцінки за кожне семінарське заняття вносяться до журналу занять навчальної групи. Одержані студентом оцінки за окремі семінарські заняття враховуються при визначенні підсумкової оцінки (рейтингу) з даної навчальної дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент вважається допущеним до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, заліку), якщо він виконав 50% видів робіт, передбачених її програмою. Студент, який не набрав 50 балів, студент користується повторним правом отримати допуск на складання семестрового контролю за відомістю №2. Якщо не склав 2 талон, то має можливість скласти за талоном 3 при комісії. Якщо не виконав вимоги підсумкового контролю, то йому рекомендовано процедуру повторного вивчення навчальної дисципліни згідно Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS URL: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystsyplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf

7. Політика курсу

Академічна доброчесність. Освітній процес ґрунтується на принципах академічної доброчесності, дотримання яких є обов'язковим для здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників. Норми та механізми забезпечення академічної доброчесності визначаються Кодексом честі, положеннями про запобігання академічному плагіату, діяльність Комісії з питань етики та академічної доброчесності, а також Антикорупційною програмою Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Відвідування занять. Організація освітнього процесу та контроль результатів навчання здійснюються відповідно до чинних нормативних документів університету. Пропущені практичні заняття підлягають обов'язковому відпрацюванню згідно з установленим порядком оцінювання успішності здобувачів вищої освіти.

Неформальна освіта. Визнання та зарахування результатів навчання, отриманих у процесі неформальної освіти, здійснюється відповідно до затвердженого Положення Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

8. Рекомендована література

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти (Постанова кабінету міністрів України від 21 лютого 2018р. № 87).
2. Кафтан М. В. Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти. Київ: Світич, 2022. 208 с.
Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
3. Ліннік О. О. Методика викладання освітньої галузі "Людина і світ". Навчальний посібник. Київ: Видавничий дім, "Слово", 2010. 248 с.
3. Марчук М. Січковий рух на Покутті.. *Україно моя вишивана: етнокультурний та освітньо-виховний потенціал української вишиванки* : зб. тез III Міжнародної онлайн-конференції, 19 травня 2022 р. / за заг. ред. Н. Богданець-Білокаленко (електронне видання). Київ: Педагогічна думка, 2022. 294 с. (С.34-38)
4. Пометун О.І., Ремех Т.О. Практичний довідник учителя громадянської освіти. Київ, 2018. 96 с. 6. Ремех Т.О. Сутність і структура громадянської компетентності учня нової української школи. Український педагогічний журнал. 2018. № 2. С. 34-41.
5. Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти: 1-2 класи. К.: ТД «Освіта-центр +», 2018. 240 с.
6. Я досліджую світ: підруч.інтегр.курсу для 2 кл.закл.заг. сер. освіти: ч.2 / Гільберг Тетяна та ін. Київ: Генеза, 2019. 144
7. Я досліджую світ: підруч.інтегр.курсу для 3 кл.закл.заг. сер. освіти: ч.1 / Гільберг Тетяна та ін. Київ: Генеза, 2020. 160с.
8. Я досліджую світ: підруч.інтегр.курсу для 3 кл.закл.заг. сер. освіти: ч.2 / Гільберг Тетяна та ін. Київ: Генеза, 2020. 160с.

9. Я досліджую світ: підруч.інтегр.курсу для 4 кл.закл.заг. сер. освіти: ч.1 / Гільберг Тетяна та ін. Київ: Генеза, 2021. 160с.
10. Я досліджую світ: підруч.інтегр.курсу для 4 кл.закл.заг. сер. освіти: ч.2 / Гільберг Тетяна та ін. Київ: Генеза, 2021. 160с.

Викладач Марчук Микола Васильович